

Externe veiligheidsbeleid

Hoe veilig wil de gemeente Dinkelland zijn?

Gemeente Dinkelland

17 januari 2007
Definitief rapport
9S2648

ROYAL HASKONING

**HASKONING NEDERLAND B.V.
VESTIGING ENSCHEDE**

Colosseum 3
Postbus 26
7500 AA Enschede
+31 (0)53 483 01 20 Telefoon
+31 (0)53-4322785 Fax
info@enschede.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Externe veiligheidsbeleid
Hoe veilig wil de gemeente Dinkelland zijn?
Verkorte documenttitel EV-beleid gemeente Dinkelland
Status Definitief rapport
Datum 17 januari 2007
Projectnaam EV-beleid gemeente Dinkelland
Projectnummer 9S2648
Opdrachtgever Gemeente Dinkelland
Referentie 9S2648/R005/902202/Ensc

Auteur(s) Eric Arends, Djakirah Schrik
Collegiale toets Marcel Groeneveld
Datum/paraaf
Vrijgegeven door
Datum/paraaf

SAMENVATTING

Aanleiding

De gemeente Dinkelland wil haar burgers een veilige leefomgeving bieden. In die zin draagt zij een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om die verantwoordelijkheid in te vullen heeft de gemeente Dinkelland een externe veiligheidsbeleid geformuleerd.

Bij externe veiligheid gaat het om de risico's op de omgeving die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich zowel voor bij risicovolle inrichtingen als tijdens het transport van gevaarlijke stoffen.

Externe veiligheidsnormen zijn vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving, zoals het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) maar ook in beleidsnota's. Invulling geven aan deze wettelijke verplichtingen vormt een belangrijk onderdeel van het gemeentelijke externe veiligheidsbeleid.

Doel van het externe veiligheidsbeleid is om een transparant toetsingskader te hebben voor het omgaan met huidige maar ook eventuele toekomstige externe veiligheidssituaties. Dit betekent dat onder meer invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om het groepsrisico en plaatsgebonden risico te overwegen.

Risicosituatie gemeente Dinkelland

De gemeente Dinkelland kent voor wat betreft risicobronnen:

- Eén CPR 15-2 inrichting (opslag met meer dan 10 ton aan gevaarlijke stoffen). De opslag geeft op dit moment geen plaatsgebonden risico knelpunten of overschrijding van de oriënterende waarde. De PR-contour blijft binnen de inrichtingsgrens.
- Elf LPG tankstations; waarvan vijf in Denekamp, één in Ootmarsum en Rossum, twee in Weerselo en drie in Deurningen. Eén LPG tankstation verdient nadere aandacht. Dit in verband met de toekomstige realisatie van een multifunctioneel centrum en de nabijgelegen voetbalvelden. Om het plaatsgebonden risico te reduceren dienen mogelijk bronmaatregelen getroffen te worden.
- Binnen de gemeente bevindt zich een opslagbunker van de NAM voor de opslag van springstof. De bunker wordt al 3 jaar niet meer gebruikt. Wellicht dat de opslagbunker in de toekomst gesloten wordt.
- Twee chlooropslagen voor zwembaden en bijbehorende chloortransporten. Het zwembad in Denekamp heeft besloten om in 2007 over te stappen op een andere zuiveringsmethode dan chloor, namelijk zoutelektrolyse. Hierdoor vindt er minder chloortransport en –opslag plaats. Onderzocht wordt of een soortgelijke zuiveringsmethode ook voor het zwembad in Ootmarsum geschikt is.

Het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente vindt plaats over de weg. Hierbij bestaan geen risicovolle aandachts- of knelpunten.

Na het treffen van eventuele bronmaatregelen van een LPG-tankstation resteren geen knelpunten vanuit het plaatsgebonden risico. Wel dient aandacht aan de mogelijkheid van vestiging van objecten binnen de resterende PR 10^{-6} contouren besteed te worden. Hierdoor worden nieuwe saneringssituaties voorkomen.

Uitgangspunten en gebiedsgerichte ambities gemeente Dinkelland

De gemeente Dinkelland streeft naar een verantwoord evenwicht tussen risico's en de behoefte aan de activiteiten die de risico's veroorzaken. Daartoe conformeert de gemeente Dinkelland zich aan haar wettelijke verplichtingen. Daar waar de gemeente als bevoegd gezag een beoordelingsvrijheid heeft, maakt zij in dit beleidsdocument keuzes op het gebied van externe veiligheid. Die keuzes hebben de vorm van algemene uitgangspunten en gebiedsgerichte ambities.

Algemene uitgangspunten:

1. Wij leggen de focus op 'dynamisch en veilig', dat wil zeggen het verder ontwikkelen van een agrarisch-toeristisch profiel, maar alleen indien veiligheid gewaarborgd kan worden. Wij zijn zeer terughoudend ten aanzien van zwaardere en risicovolle bedrijvigheid.
2. Voor de toepassing van dit EV-beleid onderscheiden we drie gebiedstypen: woongebieden, bedrijventerreinen en landelijk gebied.
3. In woongebieden willen we dat het bijzonder veilig is. In woongebieden worden dan ook geen nieuwe risicobronnen toegelaten.
4. Op bedrijventerreinen en in het landelijke gebied accepteren we een enigszins minder streng veiligheidsregime en is de komst van inrichtingen met een geringe risicobelasting op de omgeving onder voorwaarden mogelijk.
5. Waar zich EV-knelpunten voor (kunnen) doen, besteden we veel aandacht aan bronmaatregelen om het risico te verkleinen. Pas daarna komen effectmaatregelen aan de orde.
6. Bij het beoordelen van risicosituaties worden aanvullend op de beoordeling van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ook de mogelijke effecten en beheersbaarheid van een calamiteit betrokken.

Gebiedsgerichte ambities

Op basis van de aard en ligging van de risicobronnen is vanuit het perspectief een indeling gemaakt in gebieden waarvoor het wenselijk is om een verschillend ambitieniveau op het gebied van externe veiligheidsniveau na te streven.

1. Woongebied

- In woongebieden worden geen risicobronnen toegelaten.
- Kwetsbare objecten mogen (ook in nieuwe situaties) niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron liggen (wettelijk eis). Aanvullend hierop mogen ook beperkt kwetsbare objecten in nieuwe situaties niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron liggen.
- Toename van het groepsrisico door risicobronnen is niet toegestaan.
- Toename van groepsrisico door een structurele toename van het aantal personen in het invloedsgebied is onder voorwaarden wel toegestaan, mits:
 - Invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
 - De oriënterende waarde voor het groepsrisico in deze situaties niet wordt overschreden (oriënterende waarde wordt als grenswaarde beschouwd). Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt dus niet geaccepteerd.

2. Bedrijventerreinen

- Binnen een PR 10^{-6} contour zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten niet toegestaan.
- In nieuwe situaties dienen de PR 10^{-6} contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven. Hiervan kan worden afgeweken als is gebleken dat de PR 10^{-6} contour na het nemen van bronmaatregelen niet verder kan worden gereduceerd. Een grotere contour is alleen dan te accepteren, indien deze contour uitsluitend een gebied inneemt waarbinnen geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd mogen worden.
- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- Een toename van het groepsrisico voor bestaande situaties wordt onder voorwaarden geaccepteerd (o.a. maximale opvulling tot aan oriënterende waarde).
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als grenswaarde beschouwd. Op basis van zwaarwegende argumenten is een geringe overschrijding toegestaan, mits alle noodzakelijk bronmaatregelen zijn getroffen.

3. Landelijk gebied

- Binnen een bestaande PR 10^{-6} contour zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten niet toegestaan.
- Binnen een nieuwe situatie is het niet toegestaan dat beperkt kwetsbare objecten zich binnen de PR 10^{-6} contour bevinden.
- In nieuwe situaties dienen de PR 10^{-6} contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven, daarbij zijn uitzonderingen onder voorwaarden mogelijk.
- Een toename van het groepsrisico voor bestaande situaties wordt onder voorwaarden geaccepteerd (o.a. maximale opvulling tot aan oriënterende waarde).
- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als grenswaarde beschouwd.

Uitgangspunten en ambities worden in hoofdstuk 4 nader uitgewerkt.

Realisatie van uitgangspunten en ambities

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheid, haalbaarheid en de kosten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding. De gemeente Dinkelland zal het gewenste veiligheidsniveau realiseren door het (laten) uitvoeren van:

- Incidentele taken
Onder incidentele taken worden die taken verstaan die erop zijn gericht om nieuw beleid te implementeren en/of om achterstanden bij de implementatie van bestaand beleid in te halen.
- Structurele taken
Structurele taken zijn taken die permanent deel uitmaken van het gemeentelijke takenpakket en waarvan de uitvoering frequent aan de orde is. Deze taken worden hetzij specifiek verricht of zijn onderdeel van andere gemeentelijke activiteiten.

Deze incidentele en structurele taken spelen zich af rond de volgende drie thema's:

1. Signaleren en inventariseren van risico's – de gemeente heeft en houdt een beeld van externe veiligheidsrisico's.
2. Oplossen van knelpunten / scheppen van randvoorwaarden – het beeld van externe veiligheidsrisico's kan aanleiding geven tot het wegnemen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden om knelpunten te voorkomen.
3. Inbedden van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten – gerealiseerde randvoorwaarden (o.a. organisatorisch, technisch, financieel, juridisch) staan garant voor structureel werken met uitgangspunten en ambities van het externe veiligheidsbeleid.

Het overzicht van thematische taken die incidenteel dan wel structureel door de gemeente Dinkelland moeten worden uitgevoerd wordt weergegeven in het uitvoeringsprogramma. Dit is tot stand gekomen na confrontatie van de huidige taakuitvoering met het takenpakket zoals dat volgt uit wetgeving en gekozen uitgangspunten en ambities.

INHOUDSOPGAVE

	Blz.	
1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Aanpak	2
1.4	Leeswijzer	3
2	GEMEENTE EN EXTERNE VEILIGHEID	4
2.1	Waarop is het externe veiligheidsbeleid gericht?	4
2.2	Begrippen in het externe veiligheidsbeleid	4
2.3	Landelijke normen voor risico	5
2.4	Invulling geven aan het externe veiligheidsbeleid	6
3	RISICOPROFIEL GEMEENTE DINKELLAND	8
3.1	Risicobronnen	8
3.2	Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief	10
3.3	Indeling in typen gebieden	12
3.4	Taakuitvoering en werkprocessen	13
4	VISIE EN AMBITIE GEMEENTE DINKELLAND	14
4.1	Visie op externe veiligheid	14
4.2	Uitgangspunten externe veiligheidsbeleid gemeente Dinkelland	14
4.3	Externe veiligheidsambities gemeente Dinkelland	15
4.4	Effectbenadering	18
4.5	Risicocommunicatie	18
5	UITVOERING	19
5.1	Van ambities naar acties	19
5.2	Uitvoeringsprogramma externe veiligheid	20
5.2.1	Incidentele en structurele taken	20
5.2.2	Risico-inventarisatie en risicosignalering	21
5.2.3	Oplossing knelpunten / scheppen randvoorwaarden	21
5.2.4	Inbedding externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten	22

BIJLAGEN

1. Gehanteerde begrippen en afkortingen
2. Overzicht belangrijke wet en regelgeving
3. Gemeentelijke taakstelling externe veiligheidsbeleid
4. Signaleringskaart
5. Verklarende woordenlijst en afkortingen
6. Drempelwaarde lijst IPO/VNG

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Een aantal rampen met gevaarlijke stoffen in binnen- en buitenland heeft aangetoond dat een maatschappij zonder risico's niet bestaat. Deze incidenten onderstrepen ook het belang om de risico's tot op zekere hoogte te beheersen. Vanuit dit besef is 'externe veiligheid' een belangrijk landelijk thema geworden.

Beleid en wet- en regelgeving rondom externe veiligheid (EV) hebben de afgelopen jaren een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Hoewel alle nieuwe ontwikkelingen nog niet geheel uitgekristalliseerd zijn, is duidelijk dat gemeenten voor een belangrijke opgave staan.

Toepassing van landelijk EV-beleid en wet- en regelgeving vraagt om kennis, capaciteit, vaardigheden en niet in de laatste plaats om integraal werken: weinig andere onderwerpen brengen (met name) de disciplines milieu en ruimte zo dicht bij elkaar als het onderwerp externe veiligheid. Uitvoering van EV-taken vraagt om professionele inbreng van de afdelingen ruimtelijke ordening, milieu, brandweer, verkeer & vervoer, communicatie, economische zaken, grondgebied, openbare orde & veiligheid.

Verscholen in de vraag "Hoe veilig wil de gemeente Dinkelland zijn?" ligt het feit dat absolute veiligheid nimmer kan worden gegarandeerd. Alleen door risico's tijdig te identificeren, maatregelen ten aanzien van de risicobronnen te treffen en voldoende afstand tussen risicobronnen en burgers te creëren, kan de veiligheid worden verhoogd. Om in staat te zijn risico's tijdig te identificeren, dient geïnvesteerd te worden in kennisvergaring en -uitwisseling binnen de gemeentelijke organisatie. Om voldoende afstand te creëren tussen risicobronnen en burgers dienen duidelijke keuzes te worden gemaakt omtrent de locaties van ondermeer woningen, scholen, winkels, kantoren en recreatie in relatie tot risicovolle vormen van bedrijvigheid en transport.

Niet onvermeld mag blijven het Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel (MEVO) 2007-2010. Dit MEVO subsidieert de totstandkoming van gemeentelijk EV-beleid en heeft de gemeente Dinkelland een helpende hand geboden bij de realisatie van dit beleidsplan.

1.2 Doelstelling

Doel van het externe veiligheidsbeleid is om een toetsingskader te hebben dat duidelijk maakt welke externe veiligheidsrisico's in de gemeente Dinkelland aanwezig zijn en hoe met deze en toekomstige risico's dient te worden omgegaan. Het toetsingskader voorkomt afwegingen en besluiten op ad hoc basis en brengt consistentie door heldere uitgangspunten en reële ambities.

Wat is externe veiligheid?

Bepaalde maatschappelijke activiteiten brengen risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van deze risico's. Het gaat daarbij om de productie, opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen (bijv. vuurwerk, LPG en munitie) en het transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en door buisleidingen. Dergelijke activiteiten leggen beperkingen op aan de omgeving, doordat veiligheidsafstanden tussen risicovolle activiteiten en bijvoorbeeld woningen nodig zijn. Aan de andere kant is het rijksbeleid er op gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid moeten dus goed worden afgestemd.

De gemeente neemt bij besluiten in het kader van vergunningverlening en ruimtelijke ordening het in dit document weergegeven externe veiligheidsbeleid in acht. De uitgangspunten uit deze visie worden verder toegepast bij alle gemeentelijke activiteiten en ontwikkelingen waarbinnen externe veiligheid een rol speelt (o.a. vergunningverlening en handhaving, routing gevaarlijke stoffen, ruimtelijk beleid, rampenbestrijding en risicocommunicatie).

De gemeente streeft naar een beheersbare externe veiligheidssituatie, waarbij:

1. De externe veiligheid risico's binnen de gemeente goed in beeld zijn gebracht en ambtenaren en bestuurders zich bewust zijn van de aanwezige risico's.
2. Een zorgvuldige afweging plaatsvindt tussen nut en noodzaak van nieuwe economische/ruimtelijke ontwikkelingen en hun gevolgen voor de externe veiligheid.
3. Door middel van beleidsuitvoering en handhaving wordt gezorgd voor de beheersbaarheid van bestaande en toekomstige EV risico's.
4. Communicatie met de burger plaatsvindt over de aanwezige risico's en de te volgen gedragsrichtlijn in geval bij een calamiteit.

1.3 Aanpak

Voor de wijze van totstandkoming van het EV-beleidsplan is gekozen voor:

- Vroege en tussentijdse bestuurlijke betrokkenheid – te vormen beleid kan alleen rekenen op bestuurlijke acceptatie als de betreffende bestuurders de te volgen koers (blijven) onderschrijven.
- Een multidisciplinaire gemeentelijke aanpak – zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau, waarbij vanuit verschillende disciplines een wezenlijke bijdrage aan het beleidspan geleverd is. Het betreft concreet de afdelingen die zich bezighouden met milieu, ruimtelijke ordening en de gemeentelijke brandweer.
- Breed draagvlak - door te werken met een werkgroep die niet alleen multidisciplinair is maar waarin ook de mensen zitten 'die het moeten doen' mag het EV-beleid rekenen op voldoende draagvlak. Intern draagvlak is gezocht in de vertegenwoordiging van de afdelingen milieu, ruimtelijke ontwikkeling en gemeentelijke brandweer. Extern draagvlak is in het bijzonder gezocht bij de regionale brandweer die gevraagd is het concept beleid te commentariëren. Ook partijen die invloed hebben op de uitvoerbaarheid van het EV-plan of geconfronteerd worden met de uitvoering van het EV-plan (zoals provincie, hulpdiensten) worden betrokken.
- De stappen die zijn gezet laten zich in het kort als volgt omschrijven:

1. Startbijeenkomst
2. Inventarisatie
3. Interviews taakuitoefening
4. Beleidsvorming
5. Taakstelling
6. B&W besluit
7. Inspraak
8. Vaststelling raad

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een algemene introductie op het begrip externe veiligheid en biedt inzicht in zowel de wettelijke als de wenselijke onderdelen van externe veiligheidsbeleid. In hoofdstuk 3 wordt specifiek ingegaan op de aard en omvang van de externe veiligheidsproblematiek binnen de gemeentegrenzen van Dinkelland. Hoofdstuk 4 bevat de gemeentelijke doelstellingen en ambities op het gebied van externe veiligheid. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op de wijze waarop de in hoofdstuk 4 beschreven ambities kunnen worden gerealiseerd.

2 GEMEENTE EN EXTERNE VEILIGHEID

2.1 Waarop is het externe veiligheidsbeleid gericht?

Bij externe veiligheid gaat het om de risico's die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich zowel voor rondom risicovolle inrichtingen als rondom transportassen en buisleidingen waarover c.q. waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

Door te investeren in veiligheidsmaatregelen, het aantal risicobronnen te beperken en de inrichting van de omgeving van risicobronnen aan te passen, wordt de veiligheid zo optimaal mogelijk gemaakt. Het volledig wegnemen van alle veiligheidsrisico's is echter niet betaalbaar, niet praktisch uitvoerbaar en botst met het optimaal benutten van de beschikbare ruimte.

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheid, haalbaarheid en de kosten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding. De onderlinge samenhang van de gemaakte afwegingen van verschillende taakvelden is hierbij van cruciaal belang. Hiertoe is een overkoepelend en samenhangend kader noodzakelijk, waarin het externe veiligheidsbeleid voorziet.

2.2 Begrippen in het externe veiligheidsbeleid

De mate van risico is afhankelijk van twee aspecten, namelijk de kans op en het mogelijke effect van een ongeval. Onder de kans verstaan we de mogelijkheid dat zich een situatie voordoet waarbij in bijvoorbeeld een opslag van gevaarlijke stoffen een grote brand ontstaat. Aan de hand van ervaringscijfers en modellen is het mogelijk om een dergelijke kans te berekenen. Onder de effecten verstaan we binnen de externe veiligheidswetgeving uitsluitend het aantal dodelijke slachtoffers van een ongeval, bijvoorbeeld het aantal personen dat bij een grote brand in een opslag van gevaarlijke stoffen wordt blootgesteld aan dodelijke concentraties van gevaarlijke dampen. Dat daarnaast ook een groot aantal gewonden kunnen vallen wordt in de risiconorm niet meegenomen. Uiteraard is dit aantal gewonden voor de hulpdiensten (bijvoorbeeld brandweer, ambulancediensten, etc.) wél erg relevant. In Nederland worden twee maten gehanteerd voor het risico, namelijk het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico (PR)

Bij het plaatsgebonden risico (PR) gaat het om de kans per jaar dat een (denkbeeldig) persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transport as bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transport as.

Groepsrisico (GR)

Het groepsrisico (GR) is de cumulatieve kans dat een (werkelijk aanwezige) groep van 10, 100 of 1000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt weergegeven als een grafiek met het aantal personen op de horizontale as en de cumulatieve kans op overlijden op de verticale as.

2.3 Landelijke normen voor risico

Vanuit het besef dat er altijd veiligheidsrisico's zullen bestaan, maar dat er wel een norm gesteld moet worden voor de grootte van de risico's, heeft de Rijksoverheid grens-, richt- en oriënterende waarden gesteld. De normen voor de toegestane risico's als gevolg van ongevallen met gevaarlijke stoffen zijn vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving .

Plaatsgebonden risico (PR)

De normering voor het plaatsgebonden risico is afhankelijk van de aard van het te beschermen object. Hierbij wordt in wet- en regelgeving onderscheid gemaakt tussen kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten. De norm voor kwetsbare objecten (zoals woningen, ziekenhuizen e.d.) is een grenswaarde (waaraan moet worden voldaan en er geen beleidsruimte is tot afwijken). De norm voor beperkt kwetsbare objecten (zoals kleinere kantoorgebouwen of bedrijfsgebouwen) is een richtwaarde (waaraan zoveel mogelijk moet worden voldaan). Bij afwijken dient dit zeer goed gemotiveerd te worden

Grenswaarde en richtwaarde

De grenswaarde voor het plaatsgebonden risico voor kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar.
De richtwaarde voor het plaatsgebonden risico voor beperkt kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar.

Dus: de kans dat een (denkbeeldig) persoon, die zich een jaar lang permanent op de betreffende plek bevindt (de plek waarvoor het risico is uitgerekend) dodelijk verongelukt door een bedrijfs- of transportongeval, mag niet groter zijn dan eens in de miljoen jaar (dat is 10^{-6} per jaar).

Groepsrisico (GR)

Voor het groepsrisico is een oriënterende waarde vastgelegd. Dit houdt in dat hier gemotiveerd van kan worden afgeweken. Eventuele afwijking is gebonden aan een verantwoordingsplicht. De oriënterende waarde voor het groepsrisico voor stationaire inrichtingen is hieronder weergegeven.

Oriënterende waarde

De kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10-5 per jaar

De kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10-7 per jaar

De kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10-9 per jaar

Dus: Hoe groter de potentiële omvang van de ramp hoe strenger de oriënterende waarde. Immers, een ongeval met 100 doden leidt tot meer ontwrichting, leed en emoties, dan een ongeval met tien dodelijke slachtoffers. Dit is naar normering vertaald door aan de kans op een ramp met 100 doden een grens te stellen die een factor honderd lager ligt dan voor een ramp met tien doden. Dus voor 10 dodelijke slachtoffers is de oriënterende waarde eens in de tienduizend jaar (10-5), voor 100 dodelijke slachtoffers is de oriënterende waarde eens in de tien miljoen jaar (10-7) en voor 1000 dodelijke slachtoffers is de oriënterende waarde eens in de miljard jaar (10-9).

Kanttekeningen bij de normen voor risico's

De normen voor risico's sluiten lang niet altijd aan bij de wijze waarop burgers risico's beleven. Zo is de kans op een dodelijk verkeersongeluk voor de gemiddelde burger veel groter dan de kans om slachtoffer te worden van ramp met gevaarlijke stoffen. Toch achten veel burgers de risico's van het verkeer acceptabeler. Bovendien zijn veel risico's niet of nauwelijks te berekenen omdat er onvoldoende ervaringsgegevens beschikbaar zijn.

Beoordeling effecten

Zoals hierboven aangegeven wordt in de risiconormering alleen gekeken naar het directe aantal dodelijke slachtoffers. Ook als wordt voldaan aan de landelijke normen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico, kan een calamiteit nog altijd zeer veel gewonden en zieken tot gevolg hebben. Daarom is het van belang om naast aandacht voor de risico's ook de mogelijke effecten te beschouwen, zodat ook de mogelijkheden voor beperking, beheersing en bestrijding van deze effecten aan bod komen.

Effectbenadering

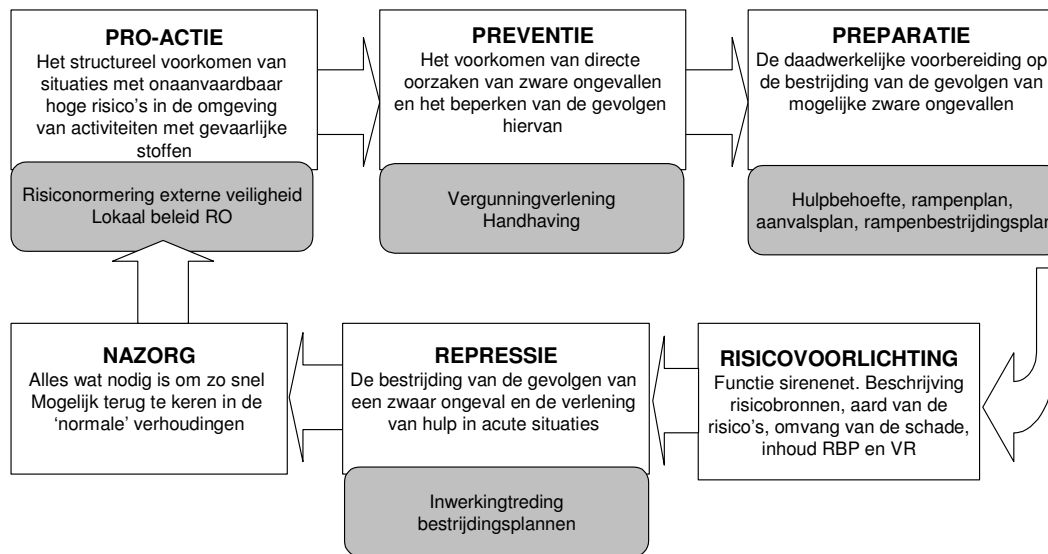
Effectbenadering heeft ten doel om de als gevolg van een calamiteit te verwachten effecten in kaart te brengen en zodanig maatregelen te treffen dat deze effecten beheersbaar en bestrijdbaar zijn door de hulpdiensten.

2.4 Invulling geven aan het externe veiligheidsbeleid

Bij het vaststellen van het eigen gemeentelijk externe veiligheidsbeleid zijn een aantal wetten en regels van belang, deze zijn in bijlage 1 gepresenteerd. Invulling geven aan deze wettelijke verplichtingen vormt een belangrijk onderdeel van het gemeentelijke externe veiligheidsbeleid. Om de gemeentelijke externe veiligheidstaken inzichtelijk te maken is in bijlage 2 weergegeven welke gemeentelijke incidentele en structurele taken te onderkennen zijn en of deze al dan niet wettelijk verplicht zijn.

Waar wettelijke verplichtingen ophouden ontstaat een gebied waarbinnen de gemeente voor wenselijke ontwikkelingen (economische/ruimtelijke) kan kiezen. Te denken valt hierbij aan keuzes rond de oriënterende waarde van het groepsrisico en rond richtwaarden voor het

plaatsgebonden risico bij beperkt kwetsbare objecten. Bij deze keuzes is de gemeente gehouden tot degelijke motiveringen en communicatie aan haar burgers. Ook dient de gemeente Dinkelland in acht te nemen dat de gemeentelijke externe veiligheidstaken onderdeel zijn van de zogenaamde veiligheidsketen. In Figuur 1 is in de veiligheidsketen weergegeven hoe de rampenbestrijding en de voorbereiding daarop is georganiseerd en wat de relatie is met de gemeentelijke externe veiligheidstaken. Het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Dinkelland richt zich hoofdzakelijk op de eerste vier schakels in de veiligheidsketen (van pro-actie tot en met risicovoorlichting).

Figuur 1 Veiligheidsketen

3 RISICOPROFIEL GEMEENTE DINKELLAND

Zonder vertrekpunt is de route naar een gewenste bestemming niet uit te stippelen. Vanuit die logica is het voor het formuleren van passende gebiedsgerichte EV-uitgangspunten en – ambities dan ook een voorwaarde om inzicht te hebben in:

1. Huidige risicobronnen – welke risicovolle inrichtingen, transportassen en buisleidingen bevinden zich op het grondgebied van de gemeente en met welke risicocontouren, invloedsgebieden dan wel effectafstanden wordt daarbij gerekend? Wat is de relatie tot (beperkt) kwetsbare objecten?
2. Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief – wat is de huidige ligging van diverse gebieden in de gemeente (wonen, werken, recreëren, etc.) en wat zijn de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen voor deze gebieden? Zijn er EV knelpunten dan wel aandachtspunten vanuit deze ontwikkelingen in bijvoorbeeld grensgebieden tussen wonen en werken of in ongewenste bestemmingen in afzonderlijke gebieden?
3. Gebiedstyperingen – op basis van de beschrijving en ligging van de risicobronnen, bedrijventerreinen, woongebieden, etc. is vanuit het perspectief van externe veiligheid een indeling te maken in gebieden waarvoor het wenselijk is om een verschillend veiligheidsniveau na te streven.
4. EV taakuitvoering en werkprocessen – hoe is het gesteld met het huidige kennisniveau, de uitvoering en borging van EV-taken, alsmede de interne en externe afstemming en samenwerking door en tussen de verschillende gemeentelijke afdelingen?

Onderstaand wordt ingegaan op de genoemde aspecten van de gemeente Dinkelland als basis voor het formuleren van uitgangspunten en ambities in het volgende hoofdstuk.

3.1 Risicobronnen

Risicobronnen bestaan uit risicovolle inrichtingen en transportassen en buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Onderstaand worden deze risicobronnen voor de gemeente Dinkelland beschreven. Er is een signaleringskaart opgesteld waarop de risicobronnen aangegeven zijn, deze is in bijlage 4 opgenomen.

BEVI en drempelwaardenlijst

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen heeft betrekking op een aantal nader omschreven inrichtingen namelijk op BRZO bedrijven¹, LPG-tankstations, bedrijven met een ammoniak koelinstallatie > 400 kg, bedrijven met een opslag voor gevaarlijke stoffen van meer dan 10 ton (zogenaamde CPR 15-2 bedrijven; de CPR 15-2 is opgevolgd door de richtlijn PGS15) en spoorwegemplacements die door de minister zijn aangewezen voor het rangeren van gevaarlijke stoffen.

¹ BRZO bedrijven zijn bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen.

Het BRZO stelt eisen aan het veiligheidsbeleid van bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken.

Dergelijke bedrijven dienen onder meer over een veiligheidsbeleid en een veiligheidsbeheerssysteem beschikken

Door middel van een ministeriële aanwijzing kunnen in de toekomst ook andere categorieën van bedrijven onder de werkingssfeer van het BEVI gebracht worden. Deze categorieën bedrijven zullen waarschijnlijk afkomstig zijn van de zogenaamde drempelwaardenlijst².

Om een volledig beeld te verkrijgen van risicobronnen kiest de gemeente Dinkelland ervoor om zowel de bedrijven die nu onder het BEVI vallen als de drempelwaardenlijst bedrijven te inventariseren.

Stationaire bronnen: (inrichtingen Wet milieubeheer)

Binnen de gemeente Dinkelland zijn een aantal risicobronnen gelegen die onder de werkingssfeer van het BEVI vallen. Het betreffen voornamelijk LPG-tankstations en een bedrijf met een opslag van meer dan 10 ton aan gevaarlijke stoffen (CPR 15-2 opslag).

De gemeente Dinkelland heeft in het verleden een LPG-tankstation in Deurningen gesaneerd. Sanering was noodzakelijk, omdat binnen het invloedsgebied van het LPG-tankstation een basisschool, woonbebouwing en bedrijventerrein gelegen waren. De sanering is uitgevoerd voor het inwerkingtreden van het BEVI.

Ook is een LPG-tankstation uit eigen beweging gesaneerd. Deze sanering is niet door de gemeente bekostigd.

Uit een beoordeling van het plaatsgebonden risico blijkt dat één LPG-tankstation extra aandacht verdient. Dit in verband met de toekomstige realisatie van een multifunctioneel centrum en nabij gelegen voetbalvelden. Om het plaatsgebonden risico te reduceren tot het wettelijk verplichte niveau, dienen mogelijk bronmaatregelen te worden getroffen.

Zoals aangegeven betreft de gemeente Dinkelland in dit beleidsplan niet alleen bedrijven die onder de werkingssfeer van het BEVI vallen maar ook bedrijven die afkomstig zijn van de zogenaamde drempelwaardenlijst. Voor de gemeente Dinkelland gaat het hierbij hoofdzakelijk om propaanopslagen, aardgasregelstations en chlooropslagen van zwembaden. In verband met de hygiëne in zwembaden is het noodzakelijk om het water, de leidingen en filters hygiënisch te zuiveren. In veel zwembaden gebeurt dit zuiveren met chloor of chloorverbindingen. Een nadeel van deze zuiveringsmethode is dat er (bulk) chloortransporten plaatsvinden. Dit geldt ook voor de zwembaden in Denekamp en Ootmarsum. Het zwembad in Denekamp heeft besloten om in 2007 gebruik te gaan maken van een andere methode, namelijk zoutelektrolyse. Door deze zuiveringsmethode vindt er minder chloortransport en – opslag plaats.

Ook bevindt zich binnen de gemeente een opslagbunker van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) voor de opslag van springstof ten behoeve van seismologisch onderzoek. Omdat de opslagbunker al drie jaar niet meer in gebruik is, is de gemeente met de NAM in onderhandeling om de opslagbunker te sluiten.

² De drempelwaardenlijst (Leidraad Risico Inventarisatie, augustus 2006) is een lijst met categorieën van bedrijven die in principe een externe veiligheidsrisico zouden kunnen veroorzaken. Voor elke categorie is een drempel opgenomen, bijvoorbeeld een minimale aanwezigheid van een hoeveelheid van een bepaalde gevaarlijke stof, die bepaalt of een bedrijf wel of niet risicovol is. De drempelwaardenlijst wordt gebruikt om te bepalen of een bedrijf opgenomen dient te worden in een landelijk register, het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS)

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente vindt plaats over de weg. Op basis van recent onderzoek door Verkeer & Waterstaat³ blijkt dat voor wat betreft het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg en spoor in de gemeente Dinkelland op dit moment en in de toekomst (2010) geen aandachts- c.q. knelpunten bestaan met betrekking tot plaatsgebonden risico en groepsrisico

De gemeente Dinkelland heeft geen routing gevaarlijke stoffen vastgesteld. Routing is één van de mogelijkheden om de risico's als gevolg van het transport van gevaarlijke stoffen te beperken of te beheersen. Routing houdt in dat het, behoudens ontheffingen, verboden is bepaalde gevaarlijke stoffen (*zogenoemde routeplichtige stoffen*) over andere dan daarvoor aangewezen wegen te vervoeren. De routing is in een regionaal samenwerkingsverband vastgesteld.

Om een totaal overzicht te geven van de risicobronnen, is een signaleringskaart opgesteld. Ook kunnen burgers van de gemeente Dinkelland de provinciale risicokaart raadplegen, welke via internet te benaderen is.

Buisleidingen

Binnen de gemeente Dinkelland bevinden zich een aantal hoge druk aardgasleidingen. Deze leidingen lopen voornamelijk door het buitengebied en geven geen risicoknelpunten. Dit geldt eveneens voor leiding van de NAM en defensie. De ondergrondse buisleidingen, hoewel niet relevant voor externe veiligheid, zijn op de signaleringskaart weergegeven.

Conclusie

Ten aanzien van de risicobronnen kan geconcludeerd worden dat zich geen knelpuntsituaties voordoen ten aanzien van het plaatsgebonden en groepsrisico. Wel vormt de ligging van enkele risicobronnen een aandachtspunt bij het verder ontwikkelen van de omgeving ervan doordat zich binnen het invloedsgebied kwetsbare objecten bevinden waaronder woongebied.

3.2 Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief

De gemeente Dinkelland is in 2001 als gevolg van een gemeentelijke herindeling ontstaan. De gemeente Dinkelland kenmerkt zich door een relatief groot oppervlak met agrarisch gebied en natuurgebieden en weinig (zware) industriële activiteiten.

Dinkelland grenst aan de Duitse buurgemeenten Nordhorn, Lage en Neuenhaus. Op circa 20 kilometer van de gemeentegrens bevindt zich in het Duitse Lingen een kerncentrale (Kerncentrale Lingen). Om op een eventuele calamiteit voorbereid te zijn, wordt het rampenbestrijdingsplan Twente geactualiseerd. Deze actualisatie vindt plaats in regionaal verband en in samenwerking met de Duitse hulpverleningsdiensten en de kerncentrale Lingen. Er bevinden zich geen risicocontouren van buurgemeenten op gemeentelijk grondgebied van Dinkelland.

³ Veilig op Weg (ANKER-onderzoek), Ministerie van Verkeer en Waterstaat/Transport en Luchtvaart; deel 2 Inventarisatie van EV-risico's bij het vervoer van gevaarlijke stoffen, November 2005.

De bedrijventerreinen van de gemeente zijn voornamelijk gevestigd in of in de directe nabijheid van de kernen.

De gemeente Dinkelland wil zich ontwikkelen van agrarische gemeente naar een agrarisch-toeristische gemeente. Ook richt de gemeente zich op wonen, zakelijke dienstverlening en zorg. Hiertoe onderscheidt de gemeente in haar Kadernota 2007 een viertal majeure projecten:

- Centrum plan Denekamp;
- Masterplan Ootmarsum;
- Toekomstvisie Weerselo;
- Nationaal Landschap.

De bedrijventerreinen van de gemeente bevinden zich zowel in de kernen als in het buitengebied. De bestaande bedrijventerreinen mogen zich kleinschalig uitbreiden, maar er worden geen nieuwe bedrijventerreinen ontwikkeld. Op de bedrijventerreinen is over het algemeen ruimte voor bedrijven tot maximaal categorie 3.

Voor de gemeente Dinkelland gelden de volgende uitgangspunten ten aanzien van de aard van de gewenste ontwikkeling van de gemeente:

- De gemeente Dinkelland wil haar agrarisch profiel verbreden richting agrarisch-toeristisch. Veel inwoners vinden in deze sectoren werk. Het in stand houden en verbeteren van het aanbod van horeca en (kleinschalige) vrijetijdsindustrie in zowel kwalitatieve als kwantitatieve zin is een speerpunt van beleid.
- Naast de recreatieve sector zal als gevolg van een krimpende agrarische sector, de bedrijvigheid in het buitengebied extra aandacht moeten krijgen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de leefbaarheid, de natuur en het landschap van het buitengebied. Dit betekent dat eventuele bedrijvigheid geen belemmeringen mag vormen voor de gewenste ontwikkelingsrichting.
- Door de terugloop van de agrarische sector zal er meer ruimte ontstaan voor andere bedrijvigheid in het buitengebied. De bedrijvigheid zal zich met name moeten richten op de toeristische sector.
- De gemeente richt zich de komende jaren met betrekking tot de leefomgeving voornamelijk op welzijn, zorg, veiligheid en verkeer. Milieu, landschap en leefbaarheid dienen in stand te worden gehouden.

Voor de gemeente Dinkelland gelden de volgende uitgangspunten (bron: Gemeente Dinkelland, Kadernota Bestemmingsplan Buitengebied, Kadernota 2007 en Collegeprogramma 2006-2010):

- De gemeente Dinkelland heeft een gezonde economie die ten delen drijft op de agrarische en toeristische sector maar waarin ook zeker andere bedrijvigheid, die zowel in de kernen als het buitengebied is gevestigd, een belangrijke rol speelt. Voor een goed functionerende economische sector, passend bij het karakter van Dinkelland, is er bijzondere aandacht voor de agrarische en de toeristisch recreatieve sector.

- In de Nota Ruimte is het gebied Noordoost Twente aangewezen als Nationaal Landschap. Het uitgangspunt voor het Nationaal Landschap Noordoost Twente is: 'behoud door ontwikkeling'. De kwaliteit van het gebied moet worden verstrekt zonder dat sprake is van een kaasstolp-effect. Het gebied moet aantrekkelijk blijven voor wonen, werken en recreatie. Het predikaat Nationaal Landschap kan belangrijke voordelen opleveren, maar betekent ook dat steeds rekening gehouden moet worden met de effecten op de landschapskwaliteit bij het maken van keuzes in het ruimtelijk en sociaal-economisch beleid in Noordoost Twente.
- De gemeente Dinkelland heeft drie verzorgingskernen (Denekamp, Ootmarsum en Weerselo) en zeven woonkernen. In de woonkernen moeten de basisvoorzieningen op niveau blijven. Leefbaarheid speelt in dit kader een belangrijke rol. De grotere voorzieningen worden geconcentreerd in de drie verzorgingskernen.

Gezien de ambitie van de gemeente Dinkelland om zich te ontwikkelen tot een agrarisch-toeristische gemeente, is het grootschalig ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen niet aan de orde. Vestiging van nieuwe risicovolle bedrijven is niet gewenst indien deze bedrijven andere bedrijvigheid belemmeren, bijvoorbeeld doordat zij ruimte in beslag nemen door risicocontouren buiten de eigen inrichtingsgrenzen.

Het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief (toekomstige woonwijken en bedrijventerreinen) is opgenomen op de signaleringskaart (zie bijlage 4)

Er zijn geen problemen wat betreft externe veiligheid te verwachten naar aanleiding van de te verwachten ruimtelijke ontwikkelingen, indien voldoende rekening wordt gehouden met de externe veiligheidsproblematiek. Hoofdstuk 4 laat zien hoe de gemeente wil omgaan met externe veiligheid in verschillende situaties.

3.3 Indeling in typen gebieden

Op basis van de aard en ligging van de risicobronnen, bedrijventerreinen, woongebieden etc. is *vanuit het perspectief van externe veiligheid* een indeling gemaakt in gebieden waarvoor het wenselijk kan zijn om een verschillend veiligheidsniveau na te streven. Het gaat om de volgende typering van gebieden:

1. Woongebieden
 - Gebieden met als voornaamste bestemming wonen.
2. Bedrijventerreinen
 - Gebieden met als voornaamste bestemming bedrijvigheid (werken) .
3. Landelijk gebied
 - Gebieden met als voornaamste functie buitengebied, landelijk gebied, recreatiegebied,

In het volgende hoofdstuk wordt na het vaststellen van een aantal uitgangspunten, per gebied een ambitieniveau voor de mate van externe veiligheid uitgewerkt. De verschillende gebieden zijn op de signaleringskaart in bijlage 4 aangegeven.

3.4 Taakuitvoering en werkprocessen

De externe veiligheidstaken ter voorkoming of beheersing van risico's die ontstaan bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water, spoor en door buisleidingen worden bepaald door wat de wet en de 'wens' (beleid) voorschrijven. Voorgeschreven externe veiligheidstaken moeten door de gemeente effectief (de juiste taken doen) en efficiënt (de juiste taken goed doen) worden uitgevoerd. In die zin dragen de resultaten van een onderzoek naar de huidige taakuitvoering, afstemming en samenwerking binnen de gemeente, bij aan het risicoprofiel.

Diverse afdelingen binnen de gemeente Dinkelland zijn betrokken bij de uitvoering van EV-taken. Het betreft voornamelijk de afdelingen Ruimtelijke Ordening, Milieu, Ontwikkeling, Verkeer en Vervoer en Team Veiligheid. Om externe veiligheid onderdeel te laten uitmaken van het gemeentelijke beleid, zijn er diverse personen van allerlei afdelingen belast met de uitvoering van EV-taken. Echter, door het veelal ontbreken van procedurebeschrijvingen, werkplannen en dergelijke, is de uitvoering van EV-taken en de samenwerking tussen diverse afdeling ad hoc te noemen. Een aantal EV-taken zijn wel opgenomen in werklijsten maar deze werklijsten worden niet altijd consequent gebruikt.

De belangrijkste momenten van samenwerking en afstemming tussen de betrokken afdelingen en de momenten daarvan dienen in procedures en processen hun beslag te krijgen. Hierbij dient ook te worden geborgd dat in een vroegtijdig stadium van ruimtelijke plannen al aandacht aan externe veiligheid wordt besteed, evenals bij het toepassen van vrijstellingen op bestemmingsplannen.

De meeste EV-taken worden uitgevoerd door de afdeling Milieu. Hier is ook de meeste EV-kennis aanwezig. Hoewel er verspreid over diverse afdelingen EV-kennis aanwezig is, wordt enige kennisvermeerdering op het gebied van externe veiligheid als wenselijk beschouwt.

De verbeterpunten uit bovenstaande bevindingen worden in het uitvoeringsprogramma opgenomen.

4 VISIE EN AMBITIE GEMEENTE DINKELLAND

4.1 Visie op externe veiligheid

Eén van de kerntaken van de overheid is het bieden van een veilige leefomgeving voor haar burgers. In die zin draagt de gemeente Dinkelland een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om deze verantwoordelijkheid in te vullen formuleert de gemeente Dinkelland een heldere visie op externe veiligheid. Onderdeel van deze externe veiligheidsvisie is een afweging in het spanningsveld van externe veiligheidsambities enerzijds en maatschappelijke kosten anderzijds. Hoge externe veiligheidsambities kunnen immers grote maatschappelijke (en financiële) consequenties hebben.

Ambities binnen wettelijke kaders

Als het gaat om het ambitieniveau voor externe veiligheid binnen de gemeente Dinkelland is door de wetgever een minimum-veiligheidsniveau gedefinieerd. Zo bestaat voor het plaatsgebonden risico een grenswaarde en een richtwaarde waar aan moet worden getoetst. Voor groepsrisico bestaat een verantwoordingsplicht en de verplichting advies te vragen aan de regionale brandweer; daarbij dient getoetst te worden aan een oriëntatiewaarde. Het advies van de regionale brandweer zal hierbij voor de gemeente een belangrijke rol spelen. Binnen deze wettelijke kaders staat het de gemeente Dinkelland vrij om eigen ambities te formuleren.

Plaatsgebonden Risico (PR)

De grenswaarde voor het plaatsgebonden risico is een harde juridische grens en mag in geen geval overschreden worden.

De richtwaarde voor het plaatsgebonden risico is een juridische norm waarvan slechts om goed gemotiveerde redenen mag worden afgeweken.

Groepsrisico (GR)

De oriëntatie waarde voor het groepsrisico heeft niet de status van een grens- of richtwaarde, maar dient als een oriënterende waarde waarvan gemotiveerd mag worden afgeweken.

De kern van het gemeentelijke ambitieniveau voor externe veiligheid is het beantwoorden van de vraag: “*Hoe veilig wil de gemeente Dinkelland zijn?*”.

Het is vanzelfsprekend dat de gemeente Dinkelland zich wenst te conformeren aan haar wettelijke verplichtingen. Dit betekent dat invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om het plaatsgebonden risico en groepsrisico te overwegen. Het plaatsgebonden risico dient daarbij minimaal te voldoen aan de wettelijke grenswaarde. Voor wat betreft groepsrisico, effectbenadering en risicovol transport ontbreekt echter een harde wettelijke norm. Dit maakt het noodzakelijk om als gemeente Dinkelland eigen uitgangspunten vast te leggen voor het externe veiligheidsbeleid.

4.2 Uitgangspunten externe veiligheidsbeleid gemeente Dinkelland

De gemeente Dinkelland streeft naar een verantwoord evenwicht tussen risico's en de behoefte aan de activiteiten die de risico's veroorzaken. Dit streven is gebaseerd op de overtuiging dat veiligheidsrisico's een onderdeel zijn van het maatschappelijke verkeer. De gemeente kan daarbij niet op alle gevaarlijke activiteiten direct invloed uitoefenen. Deze verantwoordelijkheid ligt ook bij de gebruiker of eigenaar en bij de provinciale- en rijksoverheid.

Dit laat onverlet dat de gemeente wel een verantwoordelijkheid heeft om veiligheidsrisico's te minimaliseren en beheersbaar te maken door zich voor te bereiden op mogelijke calamiteiten en door grenzen te stellen en deze te handhaven.

Op basis van het risicoprofiel en de gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen van de gemeente Dinkelland (zie hiervoor hoofdstuk 3) zijn de onderstaande algemene uitgangspunten op het gebied van externe veiligheid bepaald. In de volgende paragraaf worden deze specifiek uitgewerkt voor het plaatsgebonden risico en groepsrisico, de effectbenadering en risicocommunicatie.

1. De gemeente richt zich wel op het stimuleren van bedrijvigheid maar niet op het aantrekken van zware industrie en bedrijven met een groot externe veiligheidsrisico.
2. Voor de toepassing van dit EV-beleid onderscheidt de gemeente Dinkelland drie gebiedstypen: woongebieden, bedrijventerreinen en landelijk gebied. 'Landelijk gebied' omvat natuur- en buitengebied, agrarische en recreatiegebieden.
3. Een balans dient gevonden te worden tussen enerzijds wonen en werken en anderzijds veiligheid en risico, waarbij de balans duidelijk neigt richting veiligheid.
4. In woongebieden wil de gemeente dat het bijzonder veilig is. In woongebieden worden dan ook geen nieuwe risicobronnen toegelaten.
5. Op bedrijventerreinen accepteert de gemeente een enigszins minder streng veiligheidsregime dan in woonwijken. In deze gebieden is de komst van inrichtingen met enige risicobelasting op de omgeving onder voorwaarden (zie volgende paragraaf) mogelijk. Hierbij dient rekening te worden gehouden met eventuele aanliggende woongebieden.
6. Waar zich EV-knelpunten voor (kunnen) doen, besteedt de gemeente veel aandacht aan bronmaatregelen om het risico te verkleinen. Pas daarna komen effectmaatregelen aan de orde.
7. Bij het beoordelen van risicosituaties worden aanvullend op de beoordeling van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ook de mogelijke effecten en beheersbaarheid van een calamiteit betrokken.
8. De gemeente is open over de aanwezige risicobronnen en informeert haar burgers hierover.

4.3 Externe veiligheidsambities gemeente Dinkelland

Als de bovenstaande algemene uitgangspunten voor externe veiligheid van de gemeente Dinkelland op de verschillende gebiedstypen (zie 3.3) worden toegepast, volgen daaruit de onderstaande ambities per gebied voor het plaatsgebonden risico, het groepsrisico en de effectbenadering; ook wordt stilgestaan bij risicocommunicatie. Op de signaleringskaart in bijlage 4 zijn de woongebieden en bedrijventerreinen aangegeven.

Bestaande situaties

Bij bestaande situaties⁴ is het niet altijd mogelijk om de uitgangspunten en ambities toe te passen. Voor bestaande situaties geldt dat deze worden geaccepteerd indien ze voldoen aan de wettelijke grenswaarden. Bij een overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico in bestaande situaties wordt:

- de risicobron benaderd ten einde de risico's zo mogelijk te verminderen;
- door de hulpdiensten bijzondere aandacht besteed aan de voorbereiding op een eventuele calamiteit (eventueel wordt hierbij de regionale brandweer om advies gevraagd).

De invloed van de gemeente is in nieuwe situaties over het algemeen groter dan in bestaande situaties. Onderstaande uitgangspunten en ambities gelden voor nieuwe situaties.

Nieuwe situaties

Woongebieden

Ambitie plaatsgebonden risico

- Kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron⁵ liggen (wettelijk voorgeschreven). Aanvullend hierop mogen ook beperkt kwetsbare objecten zich in nieuwe situaties niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron bevinden.
- In woongebieden worden geen risicobronnen geïntroduceerd.

Ambitie groepsrisico

- Toename van het groepsrisico⁶ door risicobronnen is niet toegestaan.
- Toename van het groepsrisico door een structurele toename van het aantal personen in het invloedsgebied is toegestaan, mits:
 - invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als grenswaarde beschouwd. Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt dus niet geaccepteerd.

Bedrijventerreinen

Ambitie plaatsgebonden risico

- Kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron liggen (wettelijk voorgeschreven). Aanvullend hierop mogen ook beperkt kwetsbare objecten zich in nieuwe situaties niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron bevinden.

⁴ Voor het onderscheid tussen bestaande en nieuwe situaties wordt uitgegaan van de definities uit het BEVI. Hierbij geldt in grote lijnen dat sprake is van een nieuwe situatie indien een Wet milieubeheervergunning dient te worden aangevraagd waarin het risicoaspect een rol speelt, of wanneer een (bestemmingsplan)procedure in het kader van de Wet op de ruimtelijke ordening gevoerd wordt.

⁵ Risicobronnen: transportleidingen voor gas, olie en chemicaliën (buisleidingen), transporten met routeplichtige gevaarlijke stoffen, BEVI-inrichtingen en inrichtingstypen weergegeven in bijlage 5 (IPO-VNG-Drempelwaardentabel).

⁶ Als gesproken wordt in dit beleidsstuk over een 'toename van het groepsrisico' dan wordt een significante toename bedoeld (> 10%).

- In nieuwe situaties dienen de PR 10^{-6} contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven⁷. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR 10^{-6} contour door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is en daarna uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zullen worden.
- Ook wanneer de PR 10^{-6} contour binnen de inrichtingsgrens valt, besteedt de gemeente veel aandacht aan het treffen van bronmaatregelen.

Ambitie groepsrisico

- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits:
 - invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties in principe als grenswaarde beschouwd. Slechts een geringe overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden mits alle noodzakelijke bronmaatregelen zijn getroffen.

Landelijk gebied

Ambitie plaatsgebonden risico

- Kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron⁸ liggen (wettelijk voorgeschreven). Aanvullend hierop mogen ook beperkt kwetsbare objecten zich in nieuwe situaties niet binnen de 10^{-6} contour van een risicobron bevinden.
- In nieuwe situaties dienen de PR 10^{-6} contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR 10^{-6} contour door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is en daarna uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zullen worden.

Ambitie groepsrisico

- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits:
 - invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als grenswaarde beschouwd. Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt dus niet geaccepteerd

⁷ In lijn met onze opvatting dat in nieuwe situaties de contour van het plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6}) van risicovolle inrichtingen binnen de inrichtingsgrens dient te blijven, zullen wij ons in gevallen waarin wij niet het bevoegd gezag voor zulke of andere risicobronnen zijn inspannen om de contouren van het plaatsgebonden risico ook zo dicht mogelijk bij de bron te houden. Daartoe treden wij in overleg met het bevoegd gezag en de risicobron om ons standpunt uit te dragen. Aanvullend daarop maken wij in relevante procedures gebruik van onze mogelijkheden om als wettelijk adviseur ons externe veiligheidsstandpunt uit te dragen.

⁸ Risicobronnen: transportleidingen voor gas, olie en chemicaliën (buisleidingen), transporten met routeplichtige gevaarlijke stoffen, BEVI-inrichtingen en inrichtingstypen weergegeven in bijlage 5 (IPO-VNG-Drempelwaardentabel).

4.4 Effectbenadering

Risicobronnen die voldoen aan de eisen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico kunnen bij een calamiteit wel schadelijke en letale (dodelijke) effecten voor de mens veroorzaken. In dergelijke gevallen dienen de te verwachten effecten ook in de beoordeling te worden betrokken. Vanuit het oogpunt van pro-actie en preventie dient te worden gekeken naar de mogelijkheden voor beperking, beheersing en bestrijding van effecten. Onderstaand is dit nader uitgewerkt; borging van deze 'aandacht voor' dient te gebeuren door het vastleggen van de werkwijzen in na te volgen werkprocessen.

Bestaande en nieuwe situaties

Bij het vaststellen van bestemmingplannen, het verlenen van vrijstellingen en vergunningen en bij het houden van toezicht wordt specifiek aandacht gegeven aan:

- De exacte locatie van (mogelijk toekomstige) risicobronnen in relatie tot de ruimtelijke ordening in de omgeving (bestaande en geprojecteerde kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten, dichtheid van de bebouwing / aantal mensen per hectare).
- De mogelijkheden voor inzet van hulpdiensten (gemeentelijke brandweer, geneeskundige dienst en politie) in termen van bereikbaarheid, bestrijdbaarheid en capaciteit.
- De mogelijkheden voor het treffen van aanvullende maatregelen en het verhogen van de zelfredzaamheid (bijvoorbeeld door goede alarmering en vluchtwegen).
- Eventuele mogelijke aanvullende maatregelen welke op basis van de voortgang van de stand der techniek met betrekking tot de risicobron kunnen worden opgelegd in de vergunning of als aanvullende voorschriften.

4.5 Risicocommunicatie

Het is van belang dat burgers zelfredzaam zijn en weten wat zij moeten doen bij een calamiteit. De gemeente heeft ook een wettelijke verplichting om informatie te verstrekken. Dit wordt onder andere gedaan door het verschaffen van informatie bij vergunningprocedures en bestemmingsplanwijzigingen, en door mee te werken aan de openbare provinciale risicokaart en het opstellen van extern veiligheidsbeleid.

Voor wat betreft de communicatie aan de burgers zal de gemeente Dinkelland naast bekendmaking van het externe veiligheidsbeleid door dit voor inspraak ter inzage te leggen, in algemene zin communiceren over de risico's in de gemeente en doorverwijzen naar de provinciale risicokaart.

5 UITVOERING

5.1 Van ambities naar acties

De in dit beleidsplan geformuleerde uitgangspunten en ambities kunnen alleen gerealiseerd worden als daarvoor de goede maatregelen genomen worden en het juiste instrumentarium aanwezig is. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet op welke wijze de uitgangspunten en ambities van de gemeente Dinkelland worden omgezet in acties.

Voorop staat dat externe veiligheid een takenveld kent waaraan vele gemeentelijke afdelingen een bijdrage moeten leveren: milieu, ruimtelijke ontwikkeling, brandweer, verkeer en vervoer, openbare orde en veiligheid, bouwen, communicatie en economische zaken. Waar toepasselijk, is sprake van inzet bij beleidsvorming, vergunningverlening en handhaving. Het merendeel van de werkzaamheden ligt echter bij de drie eerstgenoemde afdelingen. Zij leveren belangrijke 'producten' in de eerste drie schakels van de veiligheidsketen (proactie, preventie, preparatie)⁹. Bij de totstandkoming van die producten nemen zij de uitgangspunten en ambities van dit EV-beleid in acht.

In hoofdlijnen strekken de acties van de afdeling milieu zich uit over het inventariseren en invoeren (RRGS) van risicovolle inrichtingen en het op de eigen signaleringskaart hebben (en houden) van een actueel beeld van risicobronnen en andere relevante situaties. Verder liggen er taken (actualiseren, verlenen, handhaven) op het gebied van de Wm-vergunningen van risicovolle inrichtingen en meldingen van niet-vergunningplichtige risicobronnen. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden dienen structureel te zijn verankerd in procedures en beschrijvingen van werkprocessen.

Ruimtelijke ordening blijft het domein van de afdeling RO, maar bij de uitvoering van RO-taken zullen juridische en beleidsmatige EV-aspecten – op een geborgde manier – aan de orde komen en moeten blijven. Belangrijkste taken zijn het actualiseren van bestemmingsplannen (eenmalig) en het toepassen van EV-beleid bij de realisatie van RO-producten (structureel). Ook hier dienen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden structureel te zijn verankert in procedures en beschrijvingen van werkprocessen.

De beheersing van calamiteiten zal door maatregelen als rampenplannen, rampenbestrijdingsplannen, aanvalsplannen, bereikbaarheidskaarten, vluchtroutes, waarschuwings- en bestrijdingsvoorzieningen door de hulpdiensten (m.n. de brandweer) goed moeten worden afgestemd op de risico's die zich in de gemeente ten gevolge van gevaarlijke stoffen kunnen voordoen.

Uitgangspunten en ambities zijn niet tijdloos. Interne en externe factoren en omstandigheden kunnen nopen tot een aanpassing van het EV-beleid. Aanpassing is slechts mogelijk na goedkeuring van de gemeenteraad. De vaststelling van relevante wijzigingen in het EV-beleid dient door de gemeenteraad te gebeuren. Jaarlijks dient het uitvoeringsprogramma door de gemeenteraad te worden vastgesteld.

⁹ Zie figuur 1.

5.2 Uitvoeringsprogramma externe veiligheid

5.2.1 Incidentele en structurele taken

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheid, haalbaarheid en kosten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding. De gemeente Dinkelland zal het gewenste externe veiligheidsniveau realiseren door het (laten) uitvoeren van:

- Incidentele taken
Onder incidentele taken worden die taken verstaan die erop zijn gericht om nieuw beleid te implementeren en/of om achterstanden bij de implementatie van bestaand beleid in te halen.
- Structurele taken
Structurele taken zijn taken die permanent deel uitmaken van het gemeentelijke takenpakket en waarvan de uitvoering frequent aan de orde is. Deze taken worden hetzij specifiek verricht of zijn onderdeel van andere gemeentelijke activiteiten.

Deze incidentele en structurele taken spelen zich af rond de volgende drie thema's:

1. Signaleren en inventariseren van risico's – de gemeente heeft en houdt een beeld van de aanwezige externe veiligheidsrisico's.
2. Oplossen van knelpunten / scheppen van randvoorwaarden – het beeld van externe veiligheidsrisico's kan aanleiding geven tot het wegnemen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden om knelpunten te voorkomen.
3. Inbedden van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten – gerealiseerde randvoorwaarden (o.a. organisatorisch, technisch, financieel, juridisch) staan garant voor het structureel werken met uitgangspunten en ambities van het externe veiligheidsbeleid.

Het overzicht van taken die incidenteel dan wel structureel door de gemeente Dinkelland moeten worden uitgevoerd wordt weergegeven in het uitvoeringsprogramma. Dit programma is tot stand gekomen na confrontatie van de huidige taakuitvoering met het takenpakket zoals dat door wetgeving en gekozen uitgangspunten en ambities wordt vereist. Aan de hand van de daadwerkelijke situatie bij de gemeente heeft het uitvoeringsprogramma zijn uiteindelijke vorm gekregen.

In het uitvoeringsprogramma zijn acties, tijdsbesteding en kosten voor het komende jaar opgenomen. Daarnaast geeft het programma een globale doorkijk naar de volgende jaren tot en met 2010. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd en dient te worden vastgesteld door de gemeenteraad. De monitoring van de voortgang van het programma vindt plaats door de afdeling milieu, die zich daarvoor laat informeren door de andere afdelingen welke in het uitvoeringsprogramma bij specifieke taken staan genoemd als *'trekkende'* of *'betrokken'* afdeling.

In bijlage 6 is het uitvoeringsprogramma weergegeven, met een uitwerking op detailniveau. Het uitvoeringsprogramma geeft weer welke incidentele en structurele acties zijn gepland en welke inzet en middelen benodigd zijn.

De gemeente Dinkelland zal het gewenste externe veiligheidsniveau realiseren aan de hand van de bovengenoemde thema's. In de volgende paragrafen wordt dit kort toegelicht.

5.2.2 Risico-inventarisatie en risicosignalering

De gemeente Dinkelland heeft inmiddels invulling gegeven aan de taak om risico's te inventariseren. Hierbij is aangesloten bij het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS). De risico inventarisatie dient bruikbaar te zijn voor procedures waarin externe veiligheid een rol heeft. Om dit mogelijk te maken heeft de gemeente Dinkelland een signaleringskaart opgesteld, waarop onder andere de risicobronnen en kwetsbare objecten zijn weergegeven. Hierop zijn ook geprojecteerde woningbouwgebieden en bedrijventerreinen weergegeven. De signaleringskaart geeft snel een indruk van (potentiële) probleemlocaties op het gebied van externe veiligheid. De risico-inventarisatie en de bijbehorende signaleringskaart dienen actueel te blijven. Hiertoe wordt bij wijzigingen de signaleringskaart direct bijgewerkt. De meest relevant Drempelwaarde-bedrijven (zie paragraaf 3.1) zijn reeds op de signaleringskaart aangegeven, de overige dienen nog nader geïdentificeerd te worden.

Het bovenstaande resulteert in de volgende acties:

- Signaleringskaart digitaliseren.
- Afronden en actueel houden van de risico-inventarisatie.
- Wijzigingen verwerken op de signaleringskaart.

5.2.3 Oplossing knelpunten / scheppen randvoorwaarden

Hier staan het oplossen van huidige en voorkómen van toekomstige knelpunten centraal. Met betrekking tot de huidige knelpunten (overschrijdingen van wettelijke grenswaarden) kan worden opgemerkt dat deze niet aan de orde zijn, op één voor eind 2010 te saneren LPG tankstation na.

Om toekomstige knelpunten te voorkómen moeten wel een aantal randvoorwaardelijke maatregelen worden genomen. Deze maatregelen zijn overwegend van procesmatige (organisatorische) aard en hebben betrekking op het structureel borgen van EV-taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in procedures en beschrijvingen van werkprocessen. Met name gaat het om het borgen van vroegtijdig overleg tussen RO, milieu en de brandweer over externe veiligheid bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen en het opstarten van bestemmingsplanprocedures.

Ook is het van belang dat voldoende EV-kennis aanwezig is en blijft. Communicatie met externe partijen (buurgemeenten, provincie, regionale brandweer etc.) is nodig om bekend te zijn met risicobronnen die onder een ander bevoegd gezag vallen en om hierop invloed te kunnen uitoefenen.

Eveneens van incidentele aard, maar niet minder belangrijk is het onderzoek naar de noodzaak om bestemmingsplannen te actualiseren c.q. aan te passen aan wettelijke eisen alsmede uitgangspunten en ambities van dit EV-beleidsplan. Hierbij gaat het concreet om het opnemen van voorschriften die regelen dat:

- de plaatsgebonden risicocontour PR 10^{-6} binnen de inrichtingsgrenzen dient te blijven, en het opnemen van een vrijstellingsregeling met duidelijke criteria voor het toestaan van een ligging van deze contour buiten de inrichtingsgrens (zie paragraaf 3.5).
- de realisatie van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten binnen een PR 10^{-6} contour niet (langer) mogelijk is;
- een invloedsgebied van een risicobedrijf niet over een woongebied mag vallen.

Adequate zonering van bedrijventerreinen in de zone langs woongebieden voorkomt het introduceren van externe veiligheidsrisico's in deze gebieden. Aanpassing van bestaande bestemmingsplannen en het opnemen van voorschriften in nieuwe en nog te actualiseren bestemmingsplannen is hiervoor nodig.

Ook dient nagegaan te worden of beperkt kwetsbare objecten die op dit moment binnen een PR 10^{-6} contour liggen kunnen veranderen in een kwetsbaar object waardoor een saneringssituatie kan ontstaan. Als dit het geval is dient bijvoorbeeld het bestemmingsplan aangepast te worden

Inventariseren van de te actualiseren milieuvergunningen en actualisatie is nodig om aanwezige en toekomstige risico's te beperken (bijvoorbeeld begrenzen van de doorzet bij een LPG-tankstation). Na actualisatie van Wm-vergunningen en bestemmingsplannen is het zaak om het handhavingregime aan de nieuwe situaties aan te passen.

Vervolgens zal op korte termijn de werkrelatie c.q. de werkafspraken – voor wat betreft externe veiligheid – met de brandweer onder de loep moeten worden genomen en waar nodig verbeterd om invulling te kunnen geven aan de ambities op het gebied van de effectbenadering (zie paragraaf 3.6).

Tenslotte dienen de uitgangspunten en ambities van dit EV-beleid (inclusief het uitvoeringsprogramma) binnen de gemeente te worden gecommuniceerd, en wordt een plan voor risicocommunicatie gemaakt.

Het bovenstaande resulteert in de volgende acties:

- Structureel borgen van EV-taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in procedures en beschrijvingen van werkprocessen;
- Aanpassen en actualiseren van bestemmingsplannen en Wet milieubeheer vergunningen.
- Aanpassen handhavingregime aan geactualiseerde Wm-vergunningen en bestemmingsplannen;
- Verbeteren en gelijkschakelen EV-kennishoogte van betrokken afdelingen;
- Verbeteren EV-werkrelatie en werkafspraken met brandweer; oplossen van het capaciteitstekort;
- Structureren en vastleggen periodiek overleg met externe betrokken partijen.
- Interne communicatie van EV-beleid.

5.2.4 Inbedding externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten

Na het inventariseren en in kaart brengen van de feitelijke risicosituatie, het oplossen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden kunnen wettelijke eisen alsmede

uitgangspunten en ambities van dit beleidsplan in de praktijk op een geborgde wijze worden toegepast in gemeentelijke producten. Op die wijze worden risico's beheersbaar gemaakt met name door preventief aandacht te schenken aan externe veiligheid bij alle nieuwe vergunningen en bestemmingsplannen.

Na aanpassing van het handhavingregime kan ook op het gebied van handhaving en controle structureel worden opgetreden. Periodiek worden vergunde risicorelevante inrichtingen en risicovolle AMvB-bedrijven gecontroleerd. Ook wordt op periodieke basis de status van eventuele (beperkt) kwetsbare objecten tegen het licht gehouden die in de nabijheid van risicobronnen liggen.

De kennis van hen die in hun dagelijks werk regelmatig met EV te maken hebben, moet van een adequaat niveau zijn en blijven. Er dient ook rekening te worden gehouden met 'back-up' kennis, dat wil zeggen kennis bij personen die – in het geval van afwezigheid of vertrek van collegae – verstand van zaken hebben. Kennisvergaring vindt plaats door het volgen van relevante cursussen.

In het kader van pro-actie, preventie en de rampenbestrijding is het van groot belang dat burgers zelfredzaam zijn en hulpdiensten exact weten met welk soort calamiteiten ze geconfronteerd kunnen worden. De gemeente heeft ook een wettelijke verplichting om informatie te verstrekken. Dit wordt onder andere gedaan door het verschaffen van informatie bij vergunningprocedures en bestemmingsplanwijzigingen, maar ook door mee te werken aan de openbare provinciale risicokaart en het opstellen van extern veiligheidsbeleid. Ook dient meer directe communicatie over de risico's aan de burger plaats te vinden.

Het bovenstaande resulteert in de volgende acties:

- Structureel toepassen EV-wetgeving en gemeentelijk EV-beleid in alle relevante gemeentelijke producten;
- Periodiek controleren van risicorelevante inrichtingen en aanpassen van het handhavingregime;
- Periodiek controleren van (beperkt) kwetsbare objecten;
- Opstellen en uitvoeren van een plan voor EV-kennisborging bij relevante medewerkers;
- Opstellen en uitvoeren van een plan voor risicocommunicatie.

In bijlage 6 is het uitvoeringsprogramma opgenomen waarin de bovengenoemde acties zijn voorzien van een planning, ureninschatting en verantwoordelijkheidstoedeling.

Bijlage 1

Gehanteerde begrippen en afkortingen

Gehanteerde begrippen en afkortingen

Aanvalsplan

Een aanvalsplan is bedoeld voor de brandweer. Daardoor zijn bij een brand of een ongeval direct de belangrijkste gegevens bij de hand. Een aanvalsplan geeft informatie over de plaats van gevaarlijke stoffen en installaties, over vluchtwegen en toegangen, over brandscheidingen, e.d.. In aanvalsplannen wordt meestal gebruikgemaakt van plattegronden; soms kan worden volstaan met een eenvoudig kaartje (bereikbaarheidskaart). Op grond van de Arbowet moeten bepaalde bedrijven zelf ook over een bedrijfsnoodplan beschikken. In sommige gevallen zijn aanvalsplannen en bedrijfsnoodplannen niet voldoende en moet er volgens de wet Rampen en zware ongevallen, een rampbestrijdingsplan worden gemaakt.

Beheersbaarheid

De beheersbaarheid van een calamiteit of ramp wordt bepaald door de mogelijkheden van de hulpdiensten en andere betrokken instanties om hun hulpverlenende taken goed uit te voeren. Denk hierbij aan de bereikbaarheid van de locatie, opstel mogelijkheden, aanwezige bluswatervoorziening, de beschikbaarheid en inzetbaarheid van materieel en personele capaciteit.

Bestaande situaties

Een op het tijdstip van inwerkingtreding van het BEVI:

- geldende Wm-vergunning;
- vastgesteld bestemmingsplan of vrijstellingsbesluit op grond waarvan de bouw of vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten is toegelaten;
- aanwezige kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. (Zie ook nieuwe situaties)

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de overheidsorganisatie die verantwoordelijk is voor de naleving van bepaalde wetgeving. In de regel is de gemeente of de provincie het bevoegd gezag, maar een waterschap of een ministerie kunnen ook bevoegd gezag zijn. Deze verantwoordelijkheid kan bestaan uit het afgeven van vergunningen, maar ook uit handhaving en het vaststellen van een bestemmingsplan. Dat is zorgen dat de regels worden nageleefd. Beheerders van (water)wegen, concessiehouders van buisleidingen en bedrijven zijn echter op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de veiligheid en het naleven van de regels.

BRZO-inrichting

In het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999) staan criteria die aangeven welke bedrijven een risico van zware ongevallen hebben. Dit hangt samen met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Voor deze bedrijven gelden strengere regels dan normaal. Er wordt binnen de groep BRZO-bedrijven nog onderscheid gemaakt tussen een zware en een lichtere categorie. De lichtere categorie wordt ook wel PBZO (preventiebeleid zware ongevallen)-bedrijven genoemd, omdat ze een preventiebeleid moeten hebben en een veiligheidsbeheersysteem (VBS). Voor bedrijven van de zware categorie geldt dit ook, maar deze moeten tevens een risicoanalyse uitvoeren en een veiligheidsrapport (VR) opstellen. Die bedrijven worden daarom ook wel VR(plichtige)-bedrijven genoemd.

Effect

De effecten ten gevolge van:

- explosie: het ontstaan van een drukgolf en/of warmtestraling;
- brand;
- toxisch: gevaar van vergiftiging door giftige gassen of dampen.

Effectgebied

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. Om te bepalen hoe groot dit gebied is wordt gebruik gemaakt van de alarmeringsgrenswaarde (schade voor mensen). De kans dat een ongeluk gebeurt, is in het effectgebied niet verrekend. Dat is het belangrijkste verschil met risicocontouren.

Explosie

Een explosie of ontploffing geeft een korte maar krachtige drukgolf en een kortdurende, hevige warmtestraling. Dit zijn de belangrijkste veroorzakers van letsel bij mensen in de buurt van een explosie. Ook brokstukken als bijvoorbeeld glasscherven, die door de drukgolf rondvliegen, kunnen levensgevaarlijke verwondingen veroorzaken.

Explosies kunnen optreden bij:

- brandbaar gas: bijvoorbeeld aardgas, propaan, butaan of LPG;
- sommige vluchtige vloeistoffen;
- patronen en andere munitie;
- professioneel en consumentenvuurwerk;
- sommige producten, zoals geconcentreerde kunstmest;
- stof van bijvoorbeeld voedingsmiddelen, graan of hout.

Gevaarlijke stoffen

Gevaarlijke stoffen zijn stoffen waarvan het gebruik, het transport of de opslag, risico's met zich meebrengt. Het kan gaan om explosiegevaar, brand, giftigheid of radioactiviteit. De gevaren zijn vaak de keerzijde van nuttige eigenschappen van die stoffen. Het zijn vaak brandstoffen, of grondstoffen voor nuttige producten zoals medicijnen, kunststoffen en kunstmest of hulpstoffen die voor allerlei doeleinden worden gebruikt, bijvoorbeeld voor koelen, reinigen of conserveren. Daarnaast kan het ook om afvalstoffen gaan.

Grenswaarde

Grenswaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer. Van een grenswaarde mag niet worden afgeweken.

Groepsrisico (GR)

Cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is. Anders gezegd geeft het groepsrisico weer wat de kans is op het overlijden van een groep personen ten gevolge van een ongeval bij een bedrijf. Voor het groepsrisico is geen grenswaarde vastgesteld

Inrichting

Het woord inrichting komt onder andere uit de Wet milieubeheer. Het betreft bedrijven die vallen onder een AMvB ex. 8.40 van de Wet milieubeheer of inrichtingen waarvoor een milieubeheervergunning noodzakelijk is.

Invloedsgebied

Gebied waarin volgens bij regeling van de minister vast te stellen regels personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Het invloedsgebied voor het groepsrisico bij bedrijven is het gebied tot de 1% letaliteitsgrens, behalve voor LPG-tankstations, waar de grens van het invloedsgebied op 150 meter is gesteld. Deze 1%-letaliteitsgrens geeft de afstand aan van de risicovolle inrichting of transportroute tot een punt waarbij een daar aanwezige persoon nog een kans van 1% heeft om te overlijden ten gevolge van een ongeval binnen die inrichting.

Kans op dodelijke slachtoffers

Bij het externe veiligheidsbeleid wordt gesproken over risico's. Hierbij gaat het om de kans dat er een ongeval gebeurt waarbij het effect is dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen. Het gaat hierbij om slachtoffers die direct en

binnen 2 à 3 weken overlijden ten gevolge van dat ongeval. Naast het effect dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen, kunnen er ook veel gewonden zijn.

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. De effectbenadering is dan ook vooral van belang bij de repressietaak van de hulpverleningdiensten, want het geeft het gebied aan waarbinnen zij moeten optreden. Over het algemeen kan het aantal gewonden worden gekoppeld aan het aantal dodelijke slachtoffers, aangezien met het beperken van de kans op dodelijke slachtoffers tevens de kans op gewonden wordt verkleind. Ook de voorbereiding op en de bestrijding van de effecten van een ongeval en de nazorg hebben zowel betrekking op gewonden als op dodelijke slachtoffers.

Zie verder bij plaatsgebonden risico en bij risicocontour.

Kwetsbaar object en beperkt kwetsbaar object

In het BEVI zijn niet limitatieve definities opgenomen van de begrippen beperkt kwetsbaar en kwetsbaar object

Nieuwe situaties

Het betreft situaties ná inwerkingtreding van het BEVI (27 oktober 2004):

- het oprichten van een inrichting;
- het veranderen van een bestaande inrichting waarvoor een milieuvergunning nodig is en waarbij de verandering nadelige gevolgen heeft voor het Plaatsgebonden Risico;
- een bestemmingsplan dat wordt vastgesteld of herzien (inclusief de goedkeuring ervan);
- een vast te stellen wijzigings-, uitwerkings- of vrijstellingsbesluit en de in verband daarmee af te geven verklaring van geen bezwaar;
- besluiten die betrekking hebben op vervangende nieuwbouw en opvulling van gaten binnen aaneengesloten bebouwing in bestaand stedelijk gebied.
- (Zie ook bestaande situaties)

Ontruimingsplan

Een ontruimingsplan geeft aan hoe een ontruiming van een gebouw of een terrein moet plaatsvinden. De overheid eist in bepaalde gevallen een ontruimingsplan van bedrijven. Het gaat daarbij uiteraard om de veiligheid van groepen mensen die aanwezig kunnen zijn.

Oriënterende waarde

Betreft een toetsingswaarde (die het karakter heeft van een oriënterende waarde), waarvan het bevoegd gezag gemotiveerd mag afwijken. Een oriënterende waarde heeft in tegenstelling tot een grens- en richtwaarde geen juridische status.

Plaatsgebonden Risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft.

Ramp

Volgens de Wet rampen en zware ongevallen is een ramp of zwaar ongeval een gebeurtenis:

1. waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en
2. waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Rampbestrijdingsplan

In een rampbestrijdingsplan legt een gemeente vast welke voorbereidingen zijn getroffen voor de bestrijding van een specifieke ramp of een specifieke soort ramp. De gemeente moet een beleid hebben waarin is bepaald voor welke overige gevallen een rampbestrijdingsplan wordt gemaakt. Het gaat erom dat er een rampbestrijdingsplan komt voor rampen en zware ongevallen waarvan de plaats, de aard en de gevolgen voorzienbaar zijn. Voor sommige risicosituaties is een rampbestrijdingsplan direct wettelijk verplicht. In een rampbestrijdingsplan moet de afstemming met aangrenzende gemeenten en aangrenzende gebieden in buurlanden zijn gewaarborgd.

Rampenplan

Elke gemeente moet een rampenplan hebben. Het rampenplan somt op wat er in een gemeente voor de rampenbestrijding in het algemeen geregeld moet zijn. Het is het 'masterplan' voor de gemeentelijke rampenbestrijding.

Register risicosituaties gevaarlijke stoffen

Het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) is een centraal landelijk register met gegevens over risicosituaties die in Nederland bestaan rond het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Deze gegevens worden beheerd door het RIVM en via internet op een risicokaart gepresenteerd. Daarnaast worden deze gegevens gebruikt in plaatselijke risicokaarten die ook andere risicosituaties tonen.

Richtwaarde

Richtwaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico. Van een richtwaarde mag slechts om gemotiveerde redenen worden afgeweken.

Risicobron

De plaatsen waar risico's vandaan (kunnen) komen, worden risicobronnen genoemd. Het betreft hierbij:

- bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden gemaakt, gebruikt of opgeslagen;
- routes en pijpleidingen waarover of -door gevaarlijke stoffen worden getransporteerd.

Risicocontouren

Een risicocontour geeft aan hoe hoog in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron. Deze contourlijnen kan men vergelijken met de gewone hoogtelijnen op een kaart: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.

Risicokaart

Een risicokaart laat zien waar risicobronnen liggen. Het gaat daarbij om risicobronnen waardoor mensen direct letsel kunnen oplopen. Bijvoorbeeld gevaarlijke stoffen en andere relevante risico's, zoals overstromingen. In totaal kunnen de risico's van een dertiental verschillende ramptypen op kaart worden getoond. Maar er zijn ook risicokaarten waarop alleen risicosituaties met gevaarlijke stoffen staan.

Route gevaarlijke stoffen

Voor de routing van gevaarlijke stoffen is de Wet vervoer gevaarlijke stoffen van belang. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de meeste provinciale wegen zijn aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen. Gemeenten mogen voor de zogenaamde routeplichtige stoffen gemeentelijke wegen binnen hun grenzen aanwijzen waarover deze gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd (en daarbuiten dus niet). Redenen voor routing zijn bijvoorbeeld kwetsbare situaties, zoals dichte bebouwing, de aanwezigheid van een ziekenhuis of de ligging van een waterwingebied. De gemeente kán vervolgens ook vrijstelling verlenen aan bedrijven als deze hiertoe een verzoek indienen.

Transportroute

Transport van gevaarlijke stoffen vindt vooral plaats over de weg, over het water, per spoor en door buisleidingen.

Veiligheidsrapport (VR)

De meest gevaarlijke bedrijven die vallen onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999), moeten een veiligheidsrapport opstellen. In het veiligheidsrapport moet onder andere worden aangetoond dat:

- een preventiebeleid en een veiligheidsbeheerssysteem zijn ingevoerd;
- gevaren zijn geïdentificeerd en doeltreffende maatregelen zijn genomen;
- de installatie en de bedrijfsvoering voldoende veilig en betrouwbaar zijn.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is de mate waarin de aanwezigen (bewoners, werkenden, bezoekers) zich op eigen kracht in veiligheid kunnen brengen. Voorbeelden van aspecten die de zelfredzaamheid beïnvloeden zijn:

- Preventieve voorlichting/communicatie in de richting van bewoners
- De planning van functies van gebouwen met gebruikers met een hoge dan wel een verminderde zelfredzaamheid;
- Infrastructurele voorzieningen om de gevarezone te ontvluchten, vluchtrichtingen e.d.,
- Maatregelen voor het alarmeren en informeren van bewoners.
- Mogelijkheden om bouwwerken via maatregelen beter te beveiligen, zoals de ventilatie van af te sluiten ruimte (te controleren/reguleren), beter glas, nooduitgangen, etc.

Bijlage 2

Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving

Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving

Na de vuurwerkrampe in Enschede (mei 2000) heeft de overheid haar veiligheidsbeleid bijgesteld. Het nationale milieubeleidsplan (NMP-4) dat na deze ramp is opgesteld, voorziet niet alleen in aanscherping en uitwerking van beleid voor inrichtingen, maar ook voor het transport van gevaarlijke stoffen. Doel hiervan is een betere handhaving te garanderen en zo mogelijk te voorzien in een wettelijke grondslag voor het omgaan met risico's bij inrichtingen en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Bij het laatste gaat het om bronmaatregelen en het inrichten van Nederland.

Samenvattend zijn er een aantal wetten en regels van belang als uitgangspunt voor het opstellen van een externe veiligheidsvisie, deze worden in onderstaande tabel gepresenteerd.

Tabel Relevante wet- en regelgeving

Afk.	Naam	Inhoud/ relevantie
Wm	Wet milieubeheer	Op grond van deze wet verstrekt de bevoegde overheid een milieuvergunning aan bedrijven. Bevoegd gezag stelt eisen t.a.v. milieukwaliteit. Een van de milieukwaliteiten is externe veiligheid. Voor de sanering van LPG-tankstations geldt een schadevergoeding, die is gebaseerd op artikel 15.20 van de Wet milieubeheer
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening	Hoe ruimtelijke plannen tot stand komen en gewijzigd worden, is geregeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Deze wet bepaalt de taken van de overheid en de rechten en plichten van burgers, bedrijven en instellingen. Middels de WRO regelt o.a. de plaatsing van risicobronnen en risico-ontvangers ten opzichte van elkaar.
Wvgs	Wet vervoer gevaarlijke stoffen	Wet in het kader van internationale vervoersvoorschriften (ADR/ADNR/RID). WVGs is een integrale kaderwet voor de routing van gevaarlijke stoffen. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de meeste provinciale wegen zijn aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen.
RNVGS	Nota Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (1996)	In de nota is in algemene zin uiteengezet hoe de risicobenadering in de besluitvorming moet worden toegepast. Daarnaast bevat de nota een norm voor het plaatsgebonden risico en een oriënterende waarde voor het groepsrisico.
Seveso I/II	EU-richtlijn	Richtlijn van de Europese Unie. De Seveso-richtlijn is genoemd naar het Italiaanse dorpje Seveso waar begin jaren '80 van de 20e eeuw een chemische fabriek op hol sloeg. Dat leidde tot een Europese richtlijn om zware ongevallen met gevaarlijke stoffen te voorkomen. De Seveso-II-richtlijn stelt eisen aan het veiligheidsbeleid van bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken. Doelstelling is het voorkomen en beperken van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
BRZO '99	Besluit Rampen en Zware Ongevallen	Met het inwerkingtreden van het BRZO 1999 heeft Nederland het grootste deel van de Seveso-II-richtlijn in Nationale wetgeving vastgelegd. Dit besluit heeft als doel mens en milieu te beschermen tegen ernstige ongevallen met gevaarlijke stoffen door dergelijke ongevallen zoveel mogelijk te voorkomen en bij ongevallen de gevolgen daarvan zoveel mogelijk te beperken.
WRZO	Wet Rampen en Zware ongevallen	Deze wet van januari 1985 regelt de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij de bestrijding van rampen. Het rijk heeft een

Afk.	Naam	Inhoud/ relevantie
		groot deel van de taken van de rampenbestrijding bij de gemeenten gelegd. Dit is geregeld in de Wrzo. In deze wet staat omschreven welke taken de gemeenten hebben, hoe zij zich moeten voorbereiden en hoe de bevelsstructuur is bij een ramp of een zwaar ongeval.
WKR	Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding	Deze wet van 1 juli 2004 scherpt de Brandweerwet 1985, de Wrzo, de Wet Geneeskundige hulpverlening bij rampen (WGHR) en de Wet ambulancevervoer aan. De WKR introduceert onder meer het regionaal beheersplan rampenbestrijding en een cyclisch traject van 4 jaar voor alle regionale planvorming inzake de voorbereiding van de rampenbestrijding, het toezicht daarop door de provincie en het rijk en de bestuurlijke rapportage daaromtrent.
BEVI	Besluit Externe Veiligheid inrichtingen	Het besluit legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het verplicht gemeenten en provincies wettelijk vanaf 1 april 2004 bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van bestemmingsplannen rekening te houden met externe veiligheid. Dit betekent bijvoorbeeld dat woningen op een bepaalde afstand moeten staan van een bedrijf dat werkt met gevaarlijke stoffen.
REVI	Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen	Regeling met regels voor de afstanden en berekening van het plaatsgebonden- en groepsrisico ter uitvoering van het Besluit externe veiligheid inrichtingen.
RRGS	Registratiebesluit risicosituaties gevaarlijke stoffen	In het Registratiebesluit worden overheden verplicht om risicosituaties met gevaarlijke stoffen te melden in het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen. In het besluit wordt exact omschreven wat in het RRGs wordt opgenomen.
PGS	Publicatierreeks gevaarlijke stoffen (2005)	De publicatierreeks Gevaarlijke stoffen (PGS) vervangt de voormalige CPR-richtlijnen. Deze worden veel gebruikt bij vergunningverlening en algemene regels op grond van de Wet milieubeheer (8.40-AMvB's) en bij arbeids-, transport- en brandveiligheid
C-RNVGS	Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke stoffen (2004)	De circulaire beschrijft het rijksbeleid voor veiligheidsbelangen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen.
-	Circulaire Zonering langs Hogedruk, Aardgas-Transportleidingen(1984)	Circulaire waarin VROM veiligheidsafstanden heeft vastgelegd voor transportleidingen waarin aardgas onder hoge druk wordt getransporteerd
-	Circulaire 'K1K2K3 brandbare vloeistoffen'(1991)	In deze circulaire zijn veiligheidsafstanden vastgelegd. K1-vloeistoffen zijn licht ontvlambaar (bijvoorbeeld benzine en spiritus). K2-vloeistoffen zijn ontvlambaar (bijvoorbeeld petroleum, terpentijn en thinner). Onder K3-vloeistoffen vallen gas- en dieselolie.

Bijlage 3 Gemeentelijke taakstelling Externe veiligheidsbeleid

Gemeentelijke taakstelling Externe veiligheidsbeleid

Om de gemeentelijke externe veiligheidstaken inzichtelijk te maken is de indeling in incidentele taken en structurele taken aangehouden. Navolgend is aangegeven welke incidentele en structurele taken te onderkennen zijn en of deze al dan niet wettelijk verplicht zijn. Daarnaast kan de specifieke gemeentelijke situatie vragen om extra activiteiten in het uitvoeringsprogramma.

Incidentele externe veiligheidstaken

De volgende incidentele wettelijke externe veiligheidstaken kunnen worden onderscheiden:

- *Risico-inventarisatie*
Een wettelijk verplichte taak voorkomend uit het nog vast te stellen registratiebesluit. De inventarisatie is gericht op het vaststellen van de risicosituatie, het actueel houden van het inzicht hierin en het vullen van het risicoregister gevaarlijke stoffen, het RRGs.
- *Opstellen signaleringskaart*
De signaleringskaart geeft snel een indruk van (potentiële) probleemlocaties op het gebied van externe veiligheid. Op een signaleringskaart staan de risicobronnen, relevante (beperkt) kwetsbare objecten in de buurt van de risicobronnen, eventueel de belangrijke vluchtroutes en opstelplaatsen. (Geprojecteerde) woningbouwgebieden en/of bedrijventerreinen mogen niet ontbreken. De signaleringskaart vormt een hulpmiddel bij het inzichtelijk maken van de risicosituatie van de gemeente.
- *Opstellen saneringsplan*
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (artikel 19) gevolgd door het uitvoering geven aan saneringen. Het saneringsplan richt zich op EV-knelpunten qua plaatsgebonden risico.
- *Uitvoeren saneringsplan termijnen*
Uitvoeren van het saneringsplan binnen wettelijke termijnen.
- *Actualisering Wm-vergunningen*
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (artikel 18) om eventuele overschrijdingen van grenswaarden (saneringssituaties) ongedaan te maken.
- *Aanpassing bestemmingsplannen*
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI) artikel 18 om eventuele overschrijdingen van grenswaarden (saneringssituaties) ongedaan te maken voor zover het gaat om geprojecteerde bestemmingen die bij realisatie een saneringssituatie kunnen veroorzaken.

De volgende incidentele niet-wettelijke externe veiligheidstaken kunnen worden onderscheiden:

- *Opstelling externe veiligheidsbeleid*
Extern veiligheidsbeleid bestaat uit een visie met een daaraan gekoppeld uitvoeringsprogramma. In een externe veiligheidsvisie wordt de omgang door de gemeente met de externe veiligheidsproblematiek verwoord. Componenten zijn een ruimtelijk kaartbeeld met gemeentelijke ontwikkelingsrichtingen, beleidsuitspraken over de mate van risico's die de gemeente (niet) wil lopen en uitspraken over de wijze waarop de gemeente (al dan niet in samenwerking met andere partijen) de risicosituatie in de gemeente wil beheersen (wijze van handhaving, toestand repressie-apparaat, gemeentelijke organisatie, etc.) Het beleid dient uiteindelijk door de gemeenteraad te worden vastgesteld.
- *Presentatie EV-beleid (intern en extern)*
Beleid kan alleen worden gedragen en uitgevoerd als alle interne en externe betrokkenen zijn geïnformeerd over aanleiding en inhoud (uitgangspunten, ambities, uitvoering).
- *Aanpassing handavingsregime (Milieu, RO, bouw en gebruik)*
Op basis van een indeling van het inrichtingenbestand van de gemeente naar relevantie vanuit de externe veiligheidsoptiek zijn eventueel de bezoekfrequenties aan bedrijven aan te passen en/of bedrijfsspecifieke handavingsplannen aan te passen.
- *Opstellen en aanpassen werkinstructies / procedures*
Voor die afdelingen die taken uitvoeren in verband met extern veiligheid moet de werkwijze, samenwerking en afstemming helder zijn. EV-taken en informatie-uitwisseling worden vastgelegd in werkinstructies en procedures.

Naast deze bovenvermelde punten kunnen er incidentele activiteiten nodig zijn, die het gevolg zijn van de specifieke situatie dan wel ambities per gemeente. Hieronder valt bijvoorbeeld het proactief aanpassen van bestemmingsplannen om uitvoering te geven aan het EV-beleid en toekomstige knel- en aandachtspunten te voorkomen.

Deze acties dienen aan de bovenstaande lijst te worden toegevoegd.

Structurele externe veiligheidstaken

De volgende structurele externe veiligheidstaken zijn aan de orde. De taken worden direct gepresenteerd in de context van de structurele gemeentelijke taken.

- *Evalueren en aanpassen uitvoeringsprogramma en beleid*
Elk jaar worden de doelstellingen beoordeeld op status en voortgang. Mede op basis daarvan wordt het uitvoeringsprogramma aangepast, met een normaliter wat lagere frequentie dient ook het beleid herzien te worden.
- *Actueel houden risico-inventarisatie en signaleringskaart*
De risico-inventarisatie en de bijbehorende signaleringskaart dienen actueel te blijven. Hiertoe wordt bij wijzigingen de signaleringskaart direct bijgewerkt. Dit is een continue proces; één persoon verantwoordelijk (optie).

- *Communicatie over risico's*
Vanuit wettelijke voorschriften en beleidsambities wordt gecommuniceerd met burgers en bedrijven (eventueel alleen in het invloedsgebied) over de aanwezige risico's, de getroffen maatregelen en de acties die van hen worden verwacht bij een calamiteit (hoe worden ze gewaarschuwd, welke actie is nodig (vluchten/schuilen), welke vluchtweg moet worden genomen, etc). Met ander woorden: bieden van een handelingsperspectief en bevorderen zelfredzaamheid.
- *Kennisvergaring en kennisoverdracht t.b.v. EV-taken*
Structureel werken aan een goed EV-kennisniveau van betrokken afdelingen alsmede elkaar op structurele basis informeren over taakgerichte EV-informatie.
- *Toepassen EV-beleid bij RO procedures*
In geval van o.a. vrijstellingen, bestemmingsplannen, bouwvergunningen, etc. toetsen aan uitgangspunten en ambities EV-beleid. Toepassing verantwoordingsplicht groepsrisico. Opnemen EV-paragraaf in bestemmingsplannen.
- *Toepassen EV-beleid bij milieuvergunningen*
In geval van o.a. oprichting-, verander- en revisievergunningen toetsen aan uitgangspunten en ambities EV-beleid. Toepassing verantwoordingsplicht groepsrisico.
- *Toepassing EV-beleid in kader rampenbestrijding*
Door het opstellen en actueel houden van adequate rampbestrijdingsplannen, aanvalsplannen, bereikbaarheidskaarten en een rampenplan kunnen hulpverleningsdiensten en gemeentelijke diensten zich optimaal voorbereiden op de inzet bij een calamiteit. De bij een calamiteit te verwachten effecten en benodigde inzet kunnen worden bepaald op basis van de uitgangspunten die zijn gehanteerd in het EV-beleidsplan. Uitrustingsniveau repressie dient afdoende te zijn. Ook het verlenen van gebruiksvergunningen is een 'preventief instrument'.
- *Controle bij EV-relevante inrichtingen*
Er vindt een periodieke (frequenties vaststellen) controle plaats waarbij o.a. wordt gecontroleerd op de uitgangspunten die de EV-contouren bepalen en de mate van naleefgedrag door de inrichting. Indien een beoordeling van het inrichtingenbestand heeft geleid tot een aangepast handhavingsregime met betrekking tot EV-relevante inrichtingen, dient dit regime te worden ingevoerd en structureel te worden opgevolgd.
- *Controle bij EV-relevante (beperkt) kwetsbare objecten*
Er vindt minimaal een periodieke (frequenties vaststellen) controle plaats waarbij wordt gecontroleerd op het feitelijke gebruik van het object en de gevolgen voor de status van het object. Eventuele veranderingen registreren.

Naast deze bovenvermelde punten kunnen er structurele activiteiten nodig zijn, die het gevolg zijn van de specifieke situatie dan wel ambities per gemeente. Deze dienen aan de bovenstaande lijst te worden toegevoegd.

Bijlage 4

Signaleringskaart en Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief

Bijlage 5

Uitvoeringsprogramma gemeente Dinkelland 2007-2011

Uitvoeringsprogramma 2007 - 2011

Product	Wettelijk	Niet-wettelijk	Toelichting	Trekker (afdeling)	Overige betrokken afdeling(en)	Aantal				Capaciteit (uren)				Middelen			
						2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Structurele taken																	
1 Evalueren en aanpassen uitvoeringsprogramma	x		1 maal evalueren en 1 maal aanpassen per jaar			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Actueel houden risico-, signaleringskaart	x		Continue proces, 1 persoon verantwoordelijk			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Communicatie over risico's	x		Informereren over risicobron en zelfredzaamheid			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4 Kennisvergaring en kennisoverdracht tbv EV-taken		x	Signaleringstaak: iedereen. Diepgaande kennis: select; cursussen			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 Toepassen EV-beleid bij RO procedures	x	x	Standaard, bij o.a. vrijstellingen, bestemmingsplannen, etc.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Toepassen EV-beleid bij milieuvergunningen	x	x	Oprichting-, verander- en revisievergunningen			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Toepassing EV-beleid in kader rampenbestrijding		x	Adequate bereikbaarheidskaart/ aanvalsplan risicobedrijven			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Controle bij EV-relevante inrichtingen	x		Jaarlijkse controle uitgangspunten EV-contouren + naleefgedrag			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9 Controle bij EV-relevante (beperkt) kwetsbare objecten	x		Controle feitelijk gebruik ivm gevolgen voor status.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal						0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Product	Wettelijk	Niet-wettelijk	Toelichting	Trekker (afdeling)	Overige betrokken afdeling(en)	Aantal				Capaciteit (uren)				Middelen			
						2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Incidentele taken																	
1 Risico inventarisatie (RRGS)	x		Inventariseren (geprojecteerde) risico's en (bep) kwetsb. objecten			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Opstellen signaleringskaart		x	Inventariseren alle relevante risico's tbv signalering			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Actualisering Milieuvergunningen	x		Opnemen EV in bestaande Wm vergunningen			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4 Aanpassen/ actualiseren bestemmingsplannen	x		Opnemen EV in bestaande bestemmingsplannen			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 Opstellen EV-beleid		x	Doorlopen procedure; oa. voorleggen gemeenteraad			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Presentatie EV-beleid (intern / extern)		x	EV-beleid bekend maken (inhoud, vorm, aanleiding)			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Aanpassen hh-regime (RO/ Bouw/ Milieu/ Brandweer)		x	Meenemen EV-relevantie in handhavingstaken			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Opstellen en aanpassen werkinstructies/ procedures		x	Vastleggen EV-taken en informatie uitwisseling			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal						0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijlage 6 Drempelwaardenlijst IPO-VNG

Drempelwaardentabel separaat invoegen in verband met leesbaarheid.